

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Table with subscription rates: Helyben (Arad), Vidéken (elsewhere), Egész évre, Fél évre, Negyed évre, Egy hónapra.

Hirdetések díja:

Table with advertising rates: Nyolcz hasábos peltisor egyszerű hirdetésnél, Minden következőnél, Bélyegdíj külön, Nyiltér sora.

Szerkesztőség: Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentelen leveleket csak ismert kézzel fogadunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk. Kiadóhivatal: Az „Aradi Nyomdatársaság”, az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában van, hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmentenre küldendők.

A kiállítás.

Arad, augusztus 3. Ma volt az aradi kiállítás második napja, és ez alkalommal szolgálta a kiállítás számára a vasút, hogy a látogatók és tapasztaltak alapján konstataciójuk, hogy Baross miniszter nem konvenczionális udvariasságnyilatkozatot tett akkor, midőn a kiállításon tapasztaltak felett meglepedését nyilvánította.

A kiállítás tartós sikerével bízik e tekintetben az a körülmény is, hogy a látogatók kívánni valót sem hagy fenn, és — ami még ezt a szimpotomát is felülmulja — a kiállításhoz távozó idegeneknek őszinte, meleg dicséréte. Ez jó, biztató jel, mert kifogástalanabb reklámost képzelni sem lehet e tekintetben, mint a meglepedéssel hazatérők nyilatkozatai. És ha ehhez még hozzá vesszük a már eddig bejelentett tömeges látogatásokat, el lehetünk készülve arra, hogy meglesz a kiállításnak a fentartó, erős eleme: az állandó közönség.

Táviratok.

— Kiállítás-megnyitás. — Gráz, augusztus 3. (Saját tud. táv.) Az országos kiállítást a király ma délelőtt ünnepélyesen megnyitotta.

— Kitüntetés. — Szent-Pétervár, augusztus 3. (Saj. tud. táv.) Vannovski hadügyminiszter katonai szolgálatának 50 éves jubileuma alkalmából a cártól üdvözlőiratot kapott, melyben hangsúlyozva van, hogy a hazának kétségkívül erős hadseregére van szüksége, de nem hódító célokra, hanem egyedül és kizárólag az orosz állam integritásának és becsületének biztosítására és megvédésére; a béke megbecsülhetetlen javainak, a melyet a császár Isten segítségével még sokáig fentartani remél.

Naptár. Augusztus 4. Hétfő. Róm. kath. naptár: Domonkos. — Protestáns naptár: Domonkos. — Görög-orosz naptár (Jul. 23.): Fokáz vt. Tr. — A nap két óra 41 perczkor. Nyugvások 7 óra 30 perczkor. Szeptember 7. Az új-arádi tűzoltókar zászlószentelése. Augusztus 12. Az országos gazdasági egyesület tagjainak kirándulása. Augusztus 15-18. A magyarországi méhészek egyetemes országos közgyűlése. Augusztus 17-20. A lövészeget nagy Lőrincz-napi ünnepi lövészet. Szeptember 7-8. Az ipartestületek országos értekezlete. Október 6. A vértanúk szobrának leleplezése.

HIRES.

A kiállításról. Szép kiállításunk csakugyan olyan érdeklődést keltett, hogy e tekintetben is megférd a várakozásnak. A közönség csakugyan önnik ugy magába a kiállításba, mint a kiállításit parkba, hol Pohl vendégei, meg Little pezsgő-pavilonja jó üzletet csinálnak. Schnierer miniszteri tanácsos, aki Baross miniszterrel együtt érkezett, néhány napig Aradon maradt, hogy a kiállítást hivatalosan tanulmányozza és arról a miniszternek sajtószerte jelentést tegyen. A miniszteri tanácsost délelőtt 11 óráig Vasárhelyi László, 11 óra után pedig Domány József kalauzolták. Schnierer mindent alaposan áttanulmányozott és jegyzeteket vett fel. — A kiállításban példás tisztaság és rend uralkodik, ami Hortobágyi Jakab felügyelő érdeme, aki folyton a legnagyobb buzgalommal ügyel fel mindenre. — A közönségnek nem igen van tudomása arról, hogy a kiállítás területén kívül, az ipartestület emeleti nagyertermében is vannak igen szép látványok, nevezetesen: festmények, régiségek, a szabadságharc emlékei és fegyver-gyűjtemény, valamint amatőr-fényképezési kiállítás. Ezek a központi telepre váltott jeggyel tekintethők meg. — A kiállítás látogatótsága igen nagy. Az első nap délutánján nem kevesebb, mint 1186 jegy váltottak s a kiadott idejnyjegyek száma megközelíti a 800-ot. Vasárnap délután annyit volt a közönség, hogy a csarnokokban alig lehetett mozogni. — A közönségben általában az a vélemény, hogy a kiállítás tökéletesen megfelelt a várakozásnak. Különösen butoriparunk haladottsága két

feltűnt. A baloldalt berendezett szép szobák folyton teltek közönséggel. Nagy az érdeklődés a különféle népszobák iránt is. Ugyiszintén folyton el van foglalva a fényképezési szoba, hol tagadhatatlanul Ravasz Imre urálja a helyzetet pompás kromó-képeivel, melyek mindenike természetes felvétél és nem nagyobbitás. Ravasz csaknem tisztán a fényképezési specialitást állította ki. Reemek a Kosak temesvári fényképei és fényképnagyobbitásai s ezek között különösen Cronnenbold tábornok és Rosenblühné arcképe. Ravasznál Barabás Déláné, Lövinger Ferenczné, a kis Csizsér Sári sár. arcképei keltenek méltó feltűnést. Nem kevésbé fényesen sikerültek a Klapok Alajos nagytított fényképei, melyek Fábán főispánt, Ormos Péter volt alispánt, Sala Gyula polgármestert és ifj. Kristóry Jánost ábrázolják a megszalásig hűen. Már több vásárlás is történt. — A közönséget figyelmeltjük, hogy a kiállítás fokupját fél 8 órakor elzárják és a ki- és bejárás a kiállítási mulatóhelyekre csak a lycéeum mellett kapu van engedve.

— A miniszter bucsuja. Baross miniszter este 9 órakor hajtatott ki a vasuti állomáshoz, hogy Nagváradra utazék. A m. k. államvasutak aradi üzletvezetőségének személyzete az izlésesen díszített első osztályú váróteremben volt összegyűlve, ahova Baross Gábor miniszter, Lukács Béla államtitkár és Ludvigh Gyula miniszteri tanácsos, az államvasutak igazgatóságának elnöke kíséretében lépett be. Makray felügyelő üzletvezető szép beszédű tudózkodta a minisztert és biztosította azon ragaszkodás felől, melylyel a magyar kir. államvasutak személyzete ő nagyméltósága iránt viseltetik. A miniszter szíves szülő szavakkal köszönte meg a ragaszkodást és nyilvánulását és örömet fejezte ki azok láthatása felett, akik a vasutak mai fejlesztésében itt Aradon közreműködnek és őt iparkodásában támogatják. — A délként feliradott „Éljen” után Makray üzletvezető minden egyes jelenlevőt bemutatott a miniszternek, kik közül kitűnő emlékezőtehetsége folytán többeket egyszeri látás után is felismert. Az osztályfőnökök bemutatása alkalmával a vasuti üzem minden ágára nézve volt egy-egy találó megjegyzése vagy érdeklődő kérdése, bebonyultva ez alkalommal is, hogy tég körü működése közben a magyar államvasutak üzemének belső berendezései iránt is kiválóan érdeklődik és annak fejlesztését mindenkor szívén hordja. Még egy pár szívélyes szó után elbucsuzott a miniszter a vasutiaktól és felszállt saját terem-kocsijába, melyet időközben a váróterem elé húzott a vonat Harsogó „Éljen” kíséretével az elinduló vonatot s a népszerű miniszter, ki mindenkit meghódított Aradon szívélyes és leereszkedő modorával, — elhagyta városunkat.

— A kereskedő-ifjak bankettje. Az Aradon összegyűlt kereskedő-ifjak országos kongresszusának bankettje tegnap vasárnap fél 4 órakor vette kezdetét a „Fehér Kereszt”-szálloda első emeleti nagyertermében. A kongresszus tagjai mintegy 180-an jelentek meg a csinosan feldíszített teremben, hogy egyik sarokban a nagyváradi Hamza Miska kitűnő cigány zenekara foglalt helyet, s pompás, magyaros zamatú játékaival mulattatta a banketten jelenvókat. Az asztalfőnél Mittelmann Bódog és Szavost Alfonz elnökökön kívül helyet foglaltak: Gaál Jenő dr., Institoris Kálmán városi főjegyző, Varsjass Lajos tanácsnok, Abray Lajos, Marton Alajos, Kádár Kálmán (budapesti egyetemi titkár), Zachár Gyula, Nemes Zsigmond dr., Bing Ede, Neumann Adolf, Bartóky László (Békés-Csaba), László Gerő (Brassó), Weiner Miksa és Schaffer Vilmos (Szeged), Brutsy János (Esztergom), Gáman Oskár (Kolozvár), Gáspár Gyula (Maros-Vásárhely), stb.

A menü a következő volt: Potage: Ragout. Poisson: Tiek á la tartare. Magyarár. Rotis: Poulard. Dindons. Canards de la Strie. Salade Française. Salade laime. Ménéz. Entremets: Tartes de Fruits. Desserts: Fruits. Fromage. Arad. 3. Aut 1890. Charles Pohl. Itt meg kell jegyeznünk, hogy Pohl — az aránylag csekély árt — igen kedvező és dicséretes menüt és kiszolgálást teljesített. A negyedik fogásnál megindult a toasztok árja. Az első toasztot Szavost Alfonz a budapestiek elnöke tartotta, lendülettel szép beszédben éltette Ö Felsége a királyt és az uralkodócsaládot. A beszédet a jelenvókat állva hallgatták végig és zajosan megélték a legalkotmányosabb királyt dicsóító toasztot. Mittelmann Bódog, az aradiak derék és méltán népszerű elnöke, igen

talpraesett és sok tanúságot rejtő beszédjében feltűntette az a helyzetet, hogy mi benn a mezőgazdaság és ipar — kereskedelem nélkül. Ma — egy mond — ez az a trumvirátus, mely nélkül egészséges általános közgazdasági élet lehetősége ki van zárva. Mindezek segélyére jön azonban a formai berendezkedés, mely megteremti az elől említett három ténykedés teljes sikerét. A magyarországi közfoglalom ügye ma olyan kezeben van, melynél jobbát óhajtan sem lehet. Ennek főintézője Baross Gábor miniszter, kire szívvel-lelélekkel köszönt fel Mittelmann. (Szűnni nem akaró éljenzések.)

Brutsy János (Esztergom) Arad szabad királyi város törvényhatóságát és annak jelenlevő értemes képviselőjét Institoris Kálmán főjegyzőt köszönti fel zajos tetszés mellett. Erre a Szavost Alfonz megérdemelt ünnepeltetése következett. Elő sorban Mittelmann Bódog köszöntötte fél, méltányolva az ő érdemeit, mint tiszteltbeli kongresszusi elnökét. Alig csillapult le azonban a zajos éljenzések, felállt Gaál Jenő dr. orsz. képviselő és részletesen méltatta a Szavost Alfonz azon nemzetes szemponthoz is kitűnő szolgálatokat tett működését, midőn Berlinben az idei lövésziünnepélyen a magyarorszári politikai befolyás érvényesülését igyekezett felszínra juttatni. A képviselő ur itt egy frappans fordulatokban gazdag kitérvel tárt a kereskedelmi ifjak társadalmi állásának esetlegesére és élteti Magyarország kereskedelmi ifjait.

Nemes Zsigmond dr. éltette a kongresszus elnökét. Institoris Kálmán főjegyző, reflektálva az esztergomi képviselő szavaival, egy rendkívül értékes visszatekintést nyújtott a kereskedelmi világ régi helyzetére, midőn kevés tekintet volt arra, hogy ki mint és hogyan szerez vagyont működésével; hanem most már más tekintetek érvényesülnek a magyar kereskedő örvénytelenség elérésénél. Ezt az új irányt képviselik a kereskedelmi ifjak, kik a tudás, becsületesség és nemzeti törekvések útján haladnak. Elnöki őket őszinte lelkesedéssel. Nagy tetszést keltett a Szekly Gyula felköszöntője, ki Mittelmann Bódogot éltette, kiemelve fáradsátlan működését a kongresszus létrehozásában. E toasztnál szinte érezte mindenki, hogy nem akaregy érdeme elnök kitűnő tetésében hátramaradni, és valamennyien siettek vele kezetszorítani, koczczintani. Marton Alajos tekintélyes budapesti kereskedő emelkedett szellemű beszédben köszöntötte fel a kereskedelmi ifjúságot. Bing Ede egy hosszú és közvetlen inspiráción alapuló beszédben méltatta Gaál Jenő dr. orsz. képviselőnek a kereskedelmi ügyek körül szerzett érdemeit és általános tetszés és éljenzések között írték poharát Gaál Jenőre.

Tiszti Lajos szellemes és humoros beszédben éltette az ifjúságot, utalva a magyar irók és zsurnalisták működésének felkarolására. Bartóky László (Békés-Csaba) és Tordai Kádár Kálmán (Budapest), általános lelkesedést keltve, a hírlapírók jelenlevő képviselőit, de azokat is, kik távol vannak, mint akik egyedül főmozogatói voltak annak, hogy kereskedelmünk magyarrá lett és azzá fog válni teljesen. Erre következett a Mittelmann Bódog egy újabb toasztja, melyben a vendégeket éltette, kitűnő hatás kíséretében. A toasztok végeztével, a minduntalan felhangzó, tüntető órársre, fellépett Kerekés Sámuel, az országzelle ismert kitűnő és szellemes rimekben toasztozó marosvásárhelyi tanár, és a tiszavéri erdélyi ember, ki hallatlan czáfolatára annak, hogy a borban van az igazság, egy pohár friss vízzel a kezében mondja el a legradikálisabb általános igazságokat, s produkálja rimében a legmulattatóbb erdélyi-gascognei humort... Kerekés a lapszerkesztő-társunk teljesen frappiroza rimes toasztjával a társaságot. Minden szem erre az eredeti, speciális tehetséggel megáldott emberre nézett és lesték szavait a szó szoros értelmében. És mondjuk ki őszintén, — azokkal szemben, akik az ő eredeti talentumát kicsinyelni szeretik — hogy teljesen meg is érdemelte a figyelmet és részalgaít a tüntető tetszésre, melylyel ötleteit kísérték. Kerekés e fellépésében anysi szellemet, humort, szatírat és rögtönzési képességet tanusított, hogy arról csakis a lemegelegb elismerés hangján lehet írni. Rimes toasztjában — mely természetesen rögtönzés volt — olyan tökéletes jambaokat szőtt folyton, hogy az ahhoz értők nem győztek eléggé csodálni. Beszédének hazafias része pedig mindenkit megalattott. Képzeltetük, hogy minő lelkes éljenzés és taps zngott fel akkor, midőn Kerekés — Mittelmann és Szavost elnököket éltette — beszédét befejezte. Az egy riadás volt, nem egyéb. A bankett közönsége ebben a kitűnő hangulatban oszlott széjjel.

— Kiállítási orvos. Pozsgay Lajos főorvos előterjesztést tett Sarlot Domokos főkapitánynak, mint I. fokú egészségügyi hatóságnak, s abban előadja, hogy a kiállítás területén előfordulhatnak szerencsétlenségek — amit az Isten ne adjon — s akkor hirtelenében nem tudnának orvost keríteni. E végből czél-szerűnek találna, ha a tisztí orvosok közül egy mindennap inspekciót tartana mint kiállítási orvos. A főkapitány ezt az előterjesztést magáévé tette és értesítette a kiállítási bizottságot, hogy a tisztí orvosok egyike mindennap ügyeletessz. A kiállítási orvos vagy a kiállítás területén, vagy a városban lesz, s ha e helyeket el kell hagylnia, a városlázi kapus mindig értesítést fog majd adni arról, hogy az illető orvos hol található. — 1000 frton alul. Említve volt lapunkban, hogy a kir. hivatalok tisztviselői kérvényt intéztek a miniszteriumhoz, melyben az aradi kiállítás alkalmából drágasági pótlékokat kérnek. Mint értesülünk, a kérvényre az a biztatás jött vissza, hogy ilyen renumerációra csakis azok a tisztviselők számíthatnak, akiknek fizetése alul van az 1000 frton.

— A kiállítási vendégek fogadtatását illetőleg a következő felszólalást vettük a fogadó bizottság köréből: T. szerkesztő ur! B. lapjában is nehezeltő felszólalás volt olvasható az iránt, hogy a temesvári és hunyadmegyei kiállítási vendégeket a bizottság nem részesítette kellő elfogadásban. Az igazság érdekében el kell mondanom, hogy a fogadtatási nagybizottság tekintettel volt arra, miszerint Aradra hajtától estig számos vendég érkezke s e miatt albizottságoknak osztotta ki a teendőket. Ez albizottságok megjelentek minden vonatra s számuk bizony nem volt valami nagy, de az nem is lehetett ennyi vonatra. Kivételet csakis Baross Gábor miniszternél tett az őszbizottság, amennyiben teljes számban megjelent a peronon. A temesvári vendégek vezetőjéhez, Nagy László h. polgármesterhez, Nyáry Béla bizottsági alelnök intézett beszédet s erre a h. polgármester lelkes szavakkal válaszolt is. Így történt a békési, hunyadi és más vendégekkel is. Igaz ugyan, hogy a hunyadmegyeiek érkezésénél legkevesebb fogadóbizottsági tag volt jelen, de ennek oka tévedésben rejlett. Ugyanis a küldöttségi vendégek nem az első vonattal jöttek, hanem a másodikkal. A fogadó bizottság tagjai közt többen voltak, kik nem tudták, hogy még egy vonat jön, s elszéledtek. E tévedés dacára az érkező hunyadmegyeieket Nyáry alelnök üdvözölte, s ha a szám kicsiny volt is, ez a szívélyességet nem csökkentette. Ehhez járult, hogy az ünnepies fogadtatást a kiállítási területen tervezték, ami tényleg meg is történt. Így — felfogásom szerint — nem volt ok a nehezeltő felszólalásra. Egy jelenvölt biz. tag.

Azok a védekezés szó szerint, de nem tehetjük, hogy a magunk részéről pár szóból álló megjegyzéssel ne kísérik azt, hanem azon reményben, hogy a jövőre esetleg megszerveendő tanúságl szolgálhat. Hogy a vasutnál Nyáry rendőrkapitány egy hozott isten-nél fogadta a temesváriakat és a hunyadmegyeieket, erről a felszólalásból értesülünk, s ez szép volt — a kapitány urtól. Hogy az ünnepies fogadtatást a kiállítás megnyitáskor tervezték, az lehet, sőt valószínű, de hogy tényleg meg is történt volna, arról mi aligha nem pontosabban vagyunk értesülve, mint a felszólaló tisztelt bizottsági tag ur, s a mi értesülésünk szerint ama küldöttségek ünnepies fogadtatása a kiállítás megnyitáskor tényleg nem történt meg, ha csak a miniszteri fogadtatással összefoglalva nem képzelt azt magának a tisztelt felszólaló ur. Tényleg tehát Nyáry kapitány üdvözlésén kívül nem történt semmi pozitívum, hanem igen is történtek olyan mulasztások, melyek ismétlődését a kiállításnak és Arad város polgársága reputációjának érdekében nem tartanók kívánatosnak. Röviden, a nevezett küldöttségekkel a vasutról történt beérkezéskor után senki sem törődött, a kiállításra s a városban őket senki sem kalauzolta, s a távozóktól senki sem bucsuzott. Még rövidében, a hivatalosan meghívott és testületileg megjelent vendégek teljesen szabadjárá lettek bocsátva. Ezt nekünk a temesvári küldöttség egyik tagja is így panaszolta el: „A kiállításban mindent találtunk, csak a vendéglőt aradi polgárok hiányoztak, a kik bennünket üdvözöltek s fogadtak

vonal, pedig első sorban ezekre számítottunk. Midőn a meghívást elfogadva ide jöttünk.” A tanulság ebből csak az: ha nincs idő, nincs fizikai lehetőség a hivatalos vendégek kellő fogadására, akkor ne hívjuk őket, hanem hagyjuk, hogy jöjjenek ö a saját felelősségükre.

— Hamza Miska kitűnő nagyváradi cigányprimás zenekara ma, hétfőn, a Wittmann Károly kerthelyiségében játszik. Felhívjuk erre a körülményre a jó cigányzene barátainak figyelmét. — Időjárás. A barometrum legmagasabb álláspontról tekint alá az időjárás szélszélyes meutája a por és verejtékbe merült emberiségre. A hőmérséklet 28 fok Reaumur arnyékban, sőt mondhatók éjjel is, úgy, hogy valóságos szerencsének nevezhető a záróra előlése, mert a nagy hőségűt aludni ugy sem lehet. Az állandó nagy szárazság aggodalmakat kelt a gazdák és kertészek, de még a fogyasztó közönség körében is, mert a kiállítás és üzletszerű elszállítások következtében megrágtat majorság és tojás mellett majd a növényi élelmi czikkék ára is fel fog nagyon szökkenni. A kiállító bizottságot szintén zavarba hozza az esőhiány, mert vízvezetési és locsolási tervezetük alapján az ezek csatornáira támaszkodott, amely tervezet, mint látszik, megbízhatatlannak bizonyult. Különben a nap első félóban erősi szél fúj, mely alkalnyig déli felváltozott, s így nincs kizárva a remény, hogy egy-két nap múlva mégis csak megjő a várva várt eső.

— Kiállítási csarvás. Mint már említettük, A varffy Géza a kiállításra igen csinos csarvást is adott ki. Balogh Banti szentesi zenekarral szerző befalintotta a csinos dalokra s akik azokat a kiállítási vendégekben hallották, szintén szépnok mondják. A zeneművet a kiállítási épületben árusítják úgy ének, mint zongorahangra átírva. A nemeselekki szerző e művét felajánlotta az aradi polgári jótehetségnek az az EMKE czéjára. A jövendő felé az egyike, fele a másik egyelet lesz, s így aki megveszi, hozzájut egy csinos zeneműhöz és egyszersmind jót is cselekedett.

— Uj czég. Az eddig Csutak Károly czege alatt fennállott Atzél-utcai czege változáson ment át, amennyiben a czege belépett Joó Károly is, és így a czege czime ezután az lesz: „Csutak és Joó.”

— Nagyon hatalmas ember Baross Gábor miniszter, hanem kitűndött, hogy mindent ő se tehet meg, quod demonstratum est a szombati diszebedéi alkalmával. Történt ugyanis, hogy egy uri ember a feletti örömében, hogy az aradi kiállítás anyaira sikerült — és pedig éppen csak ezen okból — nagyon is jókedve kerekedett meg a bankett előtt, s aztán odaállt a cigányok első negédes pozíciókban rendelni kezdte a nótákat.

A cigány azonban nem szokott minden szinre-szóra hallgatni, ha nagyobb arat érez maga körül, sodase nézett a jövedű bankvételre; úgy tett, mintha egyenesen a miniszternek húzná. Ez a mi uri barátunk figyelmét sem kerülte el, s bár Sarlot főkapitány igen érdekes eszmecserét kezdett vele a házi ipar felől, egyszer csak odalé a miniszter elé, következtetve szólította meg őt: — Kegyelmes uram, mi itt magyarok vagyunk. Miltóztassék tehát elrendelni, hogy a cigányok magyar nótát húzzanak.

Baross miniszter mosolyogva így válaszolt: — Tessék ebbeli körélmével a kiállítási bizottsághoz fordulni, mert az én hatásköröm ilyen messze nem terjed. A továbbiakról hallgat a krónika, ceupán annyit tudunk, hogy Baross miniszter nem lett többé az ebed folyamán folkerve a cigányok rendezvényhozására.

— A kereskedő-ifjak tegnap délelőtt mintegy 200-an kilátogattak Neumann Gyárbá, hol a Neumann Ad. fogadta őket és kalauzolta. Az ifjak szögről-végre megtekintették a gyárat és annak világhírű berendezését; majd megnézték a malmot is. Mindkét gyár üzeméről sajtószerte felvilágosított kaptak Neumann Adolfól. A szemle után a Neumann-család vendégei voltak, kik gazdájuk megvendégelték őket. A szívélyes fogadtatásért és vendégszeretetért Szavost Alfonz kongresszusi elnök mondvott köszönetet. A kereskedő-ifjak 1 óra tájban tértek vissza Aradra, hogy a kongresszust folytassák és befejezzék. — Tapintatosan. A kereskedő-ifjak kongresszusának ismerkedési estélyén történt Wittmanné. Egy gazdag kolozsvári kereskedő, érdeklődve a mozgalom iránt, bérchez hazajából eljött Aradra és részt vett az ismerkedési estélyen. Mint princzipális, akinek semmi funkciója nem volt, röstell jelvényt tenni fel, nehogy őt is „ifjúkak” nézzék. Egy rendező az aradiak közül oda ment és azt az udvarias megszólítást intézte hozzá: — Önnek nincs jelvénya, tehát hagnya el az asztal! Kereskedőnk Kolozsvárról erre bemutatja magát, hogy ő kicsoda s hogy ő egyszerű érdeklődő. — Ahhoz nekem semmi közöm, — volt a barátságos válasz — ha nincs jelvénya, ezt az asztalt el kell hagynia. A vendégszeretet e nagyszerű nyil-

vánitásától meghatva, kereskedőnk fizetett, vonatra ült és hazament Kolozsvárra, hol bizonyosan egekig magasztalta az aradi egyszerű vendégszeretetet.

Nem tudjuk, ki volt az illető, rendező de őt még a szesz sem védheti, mert hiszen ez a kedélyes dolog a közvevőre előtörtént.

Halás vendég. Egy aradi ur vendégségben volt vidéki barátjánál.

Ah, mily kellemesen érzem én magamat itt — mondja. — Na de barátom, ha bejössz Aradra te is, el ne kerülöd a hajlékomat. Halálból a — legjobb vendéglőt fogom neked ajánlani meg szállásra.

Jövahagyott alapszabályok. A lip-pai önkényes tüzoltó-egylet alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

A szegedi házi-erőd bucsuja. Szegedről írják, hogy az a párját ritkító jó viszony, mely a Szegedben állomozott 46. gyalogezred tisztikara s a város polgársága között fennállott, imponáns kifejezést nyert az ezred szombati elvonulása alkalmával. Bár a katonák reggel 5 órakor vonultak ki a városból, mégis nagy nép lepte el a kaszárnyától a közúti vashidig érő utat. Amerre az ezred átvonult, élén a szegedi nők által megkoszorozott Müller ezredessel, a házak minden ablakából szőnyegek, zászlók lengtek alá. A hölgyek kendőket lobogtat-tak. Így ért hangos zeneszó mellett a menet a Széchenyi-piacra, ahol a piaci nép valóságoslag megrohanta a bakákat, kiknek sorában elvegyülve sirdogált az itt maradt szülő, testvér. Boldog volt az az asszony, aki bármely csekély „elemő-zsiá”-t dugdoshatott katonák tarisznyá-jába. — Az ezred még aznap Makára ért, hol a zenekar este hangversenyt adott.

Aradi szerzők operettje a főváros-ban. Budán a szinkörben szombaton este

adták először a Barna Izso és Kőves-si Albert operettjét („Florinda“). A premiérről a „Pesti Hírlap“ így ír: A budai szinkörben ma eredeti új darabot adtak: Barna Izsonak, az aradi szintársulat karmesterének, „Florinda“ kis-asszony“ című operettjét. A darab meglehetősen sikert aratott, bár imitt-ammott egyes jelenetek túlságos elnyújtása és a partitúra zselészetlansága fárasztólag hatott. Az utóbbi megbocsátható hiba a tehetséges szerzőnek tulbulzalmából eredt, mert különben a zene érték dolgában előnyben van a szöveg fölött. A szöveg, melyet Kőves-si Albert írt — szintén elég élénk, ha maga a mese nem is érdekes különösen s a komikum se mindig talpraesett. „Florinda“, a szép turini olasz leány megölt bátyjának, Gon-zago lovagnak adja ki magát, hogy a velencei podesta ragadós markából ki-mentse bátyja hagyatékát. Bonyodalom abból származik, hogy az elhunyt Gon-zago jegyese volt a velencei podesta lányának, ki utóbb Sassafrastr Manuel lo-vag menyasszonya lett, s most az ál-Gonzago feltűnése nagy galibát okoz. Manuel párbaja kényszeríti vetélytársát s e közben Florinda leányvonta kislát. Ugyancsak Velenczeben bolyong Florinda kedvese, Forenzo, kit ártatlanul Gonzago megölésével vádolnak, s Florinda utazá-sának czélja az is, hogy a bujdosó Lo-renzót megkeresse. Ez is megtörténik, az örökséget is sikerül kicsikarnia Flo-rindának a podestától, Lorenzo ártatlan-sága kiderül, s minden jól végződik. A komikus személyek egyike Tra-bucillo, Florinda inasa, ki suttymban két urhoz szegődik szolgának, ez a másik épp Lorenzo s ebből sok mulatságos fél-rezítés származik. A zene csinos. Reminisz-cenzenciák ugyan nem hiányoznak, de ez-eket nem hánytorgatjuk föl, mert általában mégis tisztességes munkát kapunk. Több kellemes szám emelkedik ki. Mindjárt Pampinelli podesta és doktor Sassafra-str kéttése, Janetta egy kedvencz románca, melyet Ledofsky y Mari nagyon sze-rezetre méltóan adott elő é z a z z a p s o k közt ismételt meg. Kopácsy Juliska bájos sze-

helyesítője több hatásos áriához jutott; így zajos tapost aratott belépválczer az első felvonásban, egy tánczadala ugyanitt, melyet Tollagival (Trabucillo) na-gyon ügyesen adott elő, a második felvonásban pedig egy indulóval kellett tet-szést. Kopácsy Juliska ma egyáltalán szerencsésen volt disponálva; nemcsak énekével, élénk játékaival is hatott. Lo-vagöltönyében, de kivált velenceilánya kosztüinjében, elragadó volt. Ledovsky Mariska, aki egy vidám velencei kocor-máros-leányt adott, szintén tetszett. — Nemethnek (Lorenzo) nem volt sok alkalmja érvényesíteni hangját. Tollagi mókáival sokat nevetetett, — igaz, hogy ehhez Budán nem kell sok, mert elég, ha valaki Gonzago helyett állandóan „Gaj-zagó”-t mond, hogy szétvesse a falakat a vidámság. Kovács (a podesta) és Ven-drey (Sassafrastr) a burleszk komikum terén vették ki a maguk részét. A karok és a zenekar jól működtek közre.

Előleges értékpapirokra és nyereségmennyekre.

Álladékk multh hó végével	frt	314.978.99
Folyó hóban új előleg adattal	frt	30.875.08
Összesen	frt	335.854.07
Ebből visszafizetett folyó hóban	frt	31.709.97
Álladékk folyó hó végével	frt	304.148.90

Jelzölég-költségeik:

Álladékk multh hó végével	frt	199.71.64
Uj előleg folyó hóban	frt	1.10
Összesen	frt	199.321.64
Visszafizetett folyó hóban	frt	570.
Álladékk folyó hó végével	frt	198.751.64

Zálogházi költségeik:

Álladékk multh hó végével	frt	54.557.24
Folyó hóban adott kölcsönök	frt	8.94.42
Összesen	frt	62.651.66
Folyó hóban kiváltatott	frt	6.420.96
Álladékk folyó hó végével	frt	56.230.70

Pénztár:

Maradvány multh hó végével	frt	44.179.88
Bevétel folyó hóban	frt	927.277.98
Összesen	frt	971.457.86
Kiadás folyó hóban	frt	922.957.44
Pénztármaradvány folyó hó végével	frt	48.500.42

Arad, 1890 július 31.
Az igazgatóság.

Közgazdaság.

Aradi pénzügyi forgalmi kimutatásai.

Az aradi ipar- és népbank forgalmi kimutatása 1890. évi július hóra.

Takarékpenztári betételek:

Betét-maradvány multh hó végével	frt	1.203.366.96
Folyó hóban betét	frt	213.441.94
Összesen	frt	1.446.808.90
Visszafizetett betét folyó hóban	frt	182.383.97
Betét-maradvány folyó hó végével	frt	1.264.424.93

Váltó-tárca:

Álladékk multh hó végével	frt	823.301.70
Leszámláltatott folyó hóban	frt	280.637.32
Összesen	frt	905.939.02
Beváltatott és forgattatott	frt	240.319.13
Marad tárca-álladékk f. hó végével	frt	665.619.89

Aradi hitel-egylet:

Álladékk multh hó végével	frt	181.357.36
Folyó hóban adott kölcsönök	frt	8.368.61
Összesen	frt	189.725.97
Törlesztett folyó hóban	frt	1.228.
Álladékk folyó hó végével	frt	188.059.57

Meghaltak

18 0. évi július hó 19-től július hó 26-ig.

Belváros: Fejér Emma, 7 hetes, kereskedő leánya, veszesül. gyengeség. Rieger Róza, 42 éves, pályásr neje, alképlet. Guba János 9 éves, vasuti munkás fia, aszkör.

Légtuneti észleletek Aradon.

Hó ós nap	Lágyom m á s milliméterekben	Hómérséklet °C
július	legmagasabb	legalacsonyabb
26	764.3	762.5
27	64.7	68.9
28	65.1	64.2
29	64.0	61.8
30	62.7	61.8
31	64.5	62.9
aug. 1.	65.0	64.1

2628 | 1890, 543—3—3

Pályázati hirdetmény.

A Bokszeg, Repszeg, Monyoró, Berza, Algyest és Vajvayen községekből alakított XXV. számú közegészségügyi körben, Bokszeg község székhellyel megüresedett körorvosi állásra pályázatot nyitván, a választás megjeltesére Bokszeg községházánál **f. évi augusztus hó 23-ik napjának d. e. 10 óráját** ezennel kitűzöm.

Ezen állás javadalmazása: 600 frt évi fizetés, — nappal 20 kr., éjjeli 40 kr. látogatási díj. — A székhelyen teljesítendő halottkémleés után esetenként 20 kr.

A törvényesen felszerelt pályázati kérvényeket a választást megelőző napig fogadom s illetve veszem figyelembe.

Borosjenő 1890. július 29.
Monti Alajos, főszolgabíró.

Hirdetmény.

A szabad fürdőt használni szokott közönség felhívatik, hogy fürdés közben a bekerített területet el ne hagyja, illetve a korlátokon kívül ne menjen; az alkal-mazzott fürdő felügyelőknek szigorúan engedelmnek-jenek, mivel ellenkező esetben büntetőtími fog-nak.

Egyidejűleg elrendelem, hogy a lovak fürösztési helyél a Aztl-féle szállás és a gyepterrel szemben levő s a szabadfürdő helyektől lejjebb fekvő lejtős par-tok használhatók csak.

A Walder S. és fia fakereskedés mögött eddig használni szokott ló-fürösztő helynek továbbra is e czél-ra leendő használata betiltatik, mert az említett hely többnyire tutajokkal s hajókkal lévén elfoglalva, ott köz-és életbiztonsági szempontból, a ló fürösztés meg nem en-gedhető.

A ló usztatás hosszu kötéllel eszközözendő; a lóra ülve uszatni tilos. Ha azonban a lovak kézzel szándé-koltatnak megmosatni, az esetre az a kijelölt helyek azon részén eszközölhető, hol a Maros folyó vizállása 3/4 méternél nem magasabb.

Arad, 1890. július hó 3-án.
Sarlot s. k., főkapitány.

M. kir. államvasutak. 63190 | 1890. sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága 23 drb különféle fém- és fa megmunkálására szol-gáló szerszám-gép és készületek szállítása iránt ezen-nel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlati-éle, valamint a szállításra nézve érvényes különleges feltételek és a szállítandó szerszám-gép és készületek részletes leírása f. évi július 26-tól kezdve az ajánlatok benyújtása napjáig naponta a hivatalos órák alatt az igaz-gatóság műhelyi szakosztályában (Andrássy-út 75. sz. III. em. 10. ajtószám) betekintheők, il-letve kívánatra az ajánlattevőknek eladhatók.

A mellékletekkel együtt inveniént 50 krnyi bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve és „Aján-lat 63190 | 1890. szhoz“ felíráttal ellátva, leg-később f. é. augusztus 26-ik napján déli 12 óráig az említett műhelyi szakosztály irodájában Andrássy-út 75. III. emelet 10. ajtószám alatt benyújthatók. Az ajánlatok mellékletei a követ-kezők:

1. Az ajánlattevő által aláirt jegyzéke azon szerszám-gépek és készületeknek, melyek elkészíté-sére és szállítására az ajánlattevő vállalkozik.
2. Az ajánlat valamennyi szükségelt szerszám-gépek és készületekre, vagy pedig azoknak csak egy részére vonatkozhatik.

Ezen jegyzéknek magában kell foglalnia:

- a) az ajánlott szerszám-gépeknek és készü-lekeknek egységárait külön-külön minden egyes tárgyra nézve és pedig számokban és betükben ol-vashatóan kiteve. Az árak várn- és bérmentes a m. kir. államvasutak budapesti főműhelyébe szál-lítva teendők ki;
- b) a megrendelés kézhezvételétől számítandó leg-rövidebb szállítási határidőket, a melyek alatt az ajánlattevő az egyes gépeket és készületeket be-szállítja;
- c) az ajánlott gépeknek és készületeknek meg-közelítő sulya kgban.

2. Az ajánlott szerszám-gépeknek és ké-születeknek összeállításai rajzai, melyekből azok berendezése és szerkezete világosan kitünik. Meg-jegyzetlik, hogy szállító a megrendelés esete-re azokra teljes és pontosan méreztett rajzait azok-nak, valamint az alapozásra és a közlömű-ten-gelyekre erősítendő szíjtárcsák méretére vonat-kozó rajzokat a megrendelés keltétől számítandó legfeljebb 4 hét alatt a m. kir. államvasutak igazgatóságának beküldeni tartozik.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának azon jogot, hogy a szerszám-gépek és készületeknek előállítását saját közegei által azon gyakrabban ellenőriztesse, a melyekben a gépek előállításának, továbbá hogy tekintet nélkül az ajánlott árakra a gépek szállításával tetszés szerint bárkit is bizhasson meg, hogy az ajánlat tárgyát képező gépeket tetszés szerint vagy egyen-kint vagy általa megállapítandó csoportokban, vagy egészen bizhassa az ajánlattevő egyike vagy másikkára, vagy köztük megosztassa. végre pedig, hogy a szállítás átadásától egészen is eltekint-hessen.

Megjegyzetlik, hogy oly ajánlattevőknek ajánlatot, kik az ajánlott gépeket nem maguk gyártják — tekintetbe nem véteinek.

Bánatpénz fejében az ajánlott szerszám-gépek és készületek értékének 5 százaléka vagy kész-pénzben, vagy államtelétekre alkalmas értékpapi-

rokban melyek értéke a napi árfolyamnak 90 százalékával, vagy ha ez a névértéknek felül állana, a névérték 90 százalékával szemittatik, az ajánlatok fentjelzett benyújtási határideje előtti napon déli 12 óráig a m. kir. államvas-utak bpesti főpenztáránál letendők.

A készpénzben letett biztosíték után kamat nem fizetetik.

Az előirt feltételektől eltérő ajánlatok to-vábbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőre érkeztek be, vagy tévritai uton tetteik, végre pedig olyanok, melyekhez előirt bánatpénz le nem tetteik, figyelembe nem véteinek. Ugyszintén figyelmen kívül hagyatnak oly ajánlatok is, melyekben javítások és vakarások fordulnak elő.

Végül megjegyzetlik, hogy a szállított tárg-nyakért kifizetendő összegek után 1 promille a m. kir. államvasutaknál fennálló külön segély-alapja javára adományképen a főpenztárnál le fog vonatni és visszatartatni.

Ajánlattevők ajánlataikkal a m. kir. állam-vasutak igazgatóságának elhatározásig maradnak kötelezettségben.

Az igazgatóság.
(Utánnym, nem díjazt.)

1890.

STEIGERWALD A. BUTORTERME

ARADON,

főtér, 15. szám, a „Nádor“ szállodával szemben.

Van szerencsém a n. é. közönség bicses figyelmébe ajánlani nagyválasztéku készletet saját műhelyeimben készült **butoraimnak**, melyek izlés és árak dolgában minden igényeknek megfelelnek.

Különösen ajánlom dusan felszerelt

RAKTÁROMAT

salon-, ebédlő- és hálószoba butorzatából, valamint legjobb izléssel készült

KÁRPITOS MUNKÁIMAT.

Végre kiválóan ajánlhatom, ugy hazai, mint amerikai diófából és tölgyfá-ból készült

FÉNYTELEN (matt) BUTORAIMAT,

minden verseny kizárásával, ugy árban, mint minőségben.

Elfogadok megrendeléseket irodák és teljes lakosztályok berendezésére választékos izlésben és a legolcsóbb árak mellett.

Kiváló tisztelettel:
STEIGERWALD A.

329 27—*

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.

Nyomatott az „Aradi nyomdatársaság“ nyomdájában.

Hirdetmény.

A nagyméltóságu földmívelésügyi miniszterium-nak 30051 | 1890 sz. rendelete nyomán arra való tekintettel, hogy azok száma kik phylloxera irto szre-keret hirlapi és egyéb uton hangatos szavakkal hirdet-nek folytonosan szaporodik ezennel figyelmeztetnek a szőlőbirtokosok hogy a gyérítési eljárásra alkalmaz-zott szereknek kivül más alkalmas phylloxera irto-szer mindedig nem létezik s minden a ki azt állítja hogy az általa feltalált szerezal az állami szakközzegek által sikeres kísérletek tetettek valótlanl állit s a közönség félrevezetésére irányuló szedelgest követ el.

Megjegyzendő azon körülmény, hogy az illetők az általuk feltalált phylloxera irto szerekre esetleg szabadalmat nyertek ezynek sikeres alkalmazható-sága mellett mit sem bizonyit, mert szabadalmat bár-mely uj találmányra bárki nyerhet; a szabadalom azonban csupan azt a jogot biztosítja az illetőknek hogy a szabadalom tartama alatt azon találmány elő-állítására kizárólag a feltaláló van jogositva, arra nézve azonban hogy ezen találmány arra a czélra melyre szánva van sikerrel használható-e, egyáltalá-ban semmi biztosítékot nem nyujt mert ezen kérdés a szabadalom megadásá alkalmával elbirálás tárgyát nem képezi.

Aradon, 1890. július 9-én.
A városi tanács.

Hó ós nap	Szél irán	Felhőzet	Észrevétel
július		Állatában	
26	N.	3	féldehült 3.6 foggel esett
27	K.	3	féldehült 3.6 foggel esett
28	D.	3	féldehült 3.6 foggel esett
29	K.	4	derült 4.6 foggel esett
30	K.	6	derült 6.6 foggel esett
31	DK.	4	derült 4.6 foggel esett
aug. 1.	K.	4	derült 4.6 foggel esett

Pozsgay Lajos dr.

Felelős szerkesztő: **Vásárhelyi Béla.**

Nyitász.*
AZ

aradi polgári takarékpénztár

(a t. Minorita atyák palotájában földszint)

ajánlunk **takarékpenztári betételek** kamatozására 30 napi felmondás mel-llett 4 1/2%, 90 napi felmondásra 5% mel-llett. Visszafizetések **felmondás nélkül** is teljesíttetnek. Ajánlunk **váltók és hitelpapirok** leszámítolására, **előle-gek nyújtására** 3—6 hónapra, vagy folyó számlára 6—7% kamattal mellet-t. Kölcsönöz **ingatlanokra, betáblá-zásra** rövid, vagy hosszabb visszafizetési időre, **amortizációs** kölcsönök közvetítésére a kisbirtokosok földhite-lintézetétől. Minden bővebb felvilágosítás, akár **levélbeli** megkeresésre, vagy a **takarékpenztár iroda-helyisége-ben** nyerhető.

Kelt Aradon, 1890. márcz. 10-én.
Az igazgatóság.

* Az e rovat alatt közzételtek nem vállal felelősséget a szerk.

Hirdetmény.

A kiállítási területen elhelyezett értékes tárgyak védelme érdekében, a teherszállító kocsiikkal való köz-lekedést, mivel a jelölt járművek a kövezeten uton nagy port vernek, a megye utcáztól a Petőfi utcaig elvonuló kisköruton, a kiállítás tartamára, vagyis f. évi október hó 15-ig betiltom.

Miről a teherszállító kocsiutajdonosok értesitetnek. Arad, 1890. július 25-én.

A főkapitány tavollétében
Bárdy István,
főkapitány.